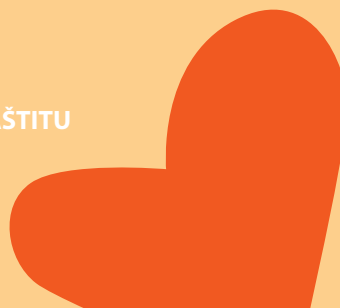

Prava deteta u bolnici
Práva dieťaťa v nemocnici
Права дзецка у шпиталю
A gyermekek jogai a kórházban

**INSTITUT ZA ZDRAVSTVENU ZAŠTITU
DECE I OMLADINE VOJVODINE**

PRAVA DETETA U BOLNICI

U ovoj svesci navedena su prava deteta koja u skladu sa medjunarodnom Konvencijom o dečjim pravima, štite interese i prava dece koja su u bolnici.

Ona ti, uvažavajući tvoje potrebe, garantuju ne samo medicinsku brigu i pomoć tokom rasta i razvoja nego i neophodnu zaštitu od svih oblika diskriminacije i zanemarivanja.

Poznavanje ovih prava omogućava ti da budeš aktivan učesnik u njihovom ostvarivanju.

Radnici Instituta za zdravstvenu zaštitu dece i omladine Vojvodine zalažu se za poštovanje svih prava koja su ovde navedena i svoj deci garantuju adekvatne zdravstvene usluge, kao i negu i brigu koje zaslužuju.

IMAM PRAVO DA ŽIVIM NAJZDRAVIJE ŠTO MOGU

1. Dete ima pravo da uživa maksimalno dostižan nivo zdravlja.

Bolnica organizuje deci i roditeljima zdravstveno prosvetovanje s naglaskom na ishrani, ličnoj higijeni, kao i higijeni prostora i prevenciji povreda i bolesti.

Osoblje pomaže u mirnom uključivanju novorođenčeta u porodicu i podstiče na dojenje.

IMAM PRAVO NA NEGU, PAŽNJU I POŠTOVANJE

2. Dete ima pravo da se o njemu brine u svakom pogledu.

Pomoć osoblja izražava se ne samo u lečenju nego i u brizi za opšte stanje deteta i njegov život.

Ukoliko je neophodno, osoblje svoje aktivnosti i akcije usklađuje sa ostalim zdravstvenim, socijalnim i obrazovnim institucijama.

IMAM PRAVO NA NAJBOLJE MOGUĆE LEČENJE I NEGU

3. Dete ima pravo da dobije optimalan tretman i brigu.

Osoblje bolnice, u skladu sa svojim mogućnostima i specifičnim odgovornostima, trudi se da detu i njegovoj porodici pruži najviši nivo lečenja i nege. Takođe, oni preuzimaju obaveze unapređenja svog profesionalnog znanja u skladu sa stepenom razvoja nauke.

Dete ima pravo da ga leče obučeni pedijatri sa specifičnim znanjima neophodnim za njegovu bolest i trenutno stanje.

Na hospitalizaciji se insistira samo u situacijama kada ne postoji alternativna mogućnost zbrinjavanja deteta. Naglasak se stavlja na dnevne bolnice i kućnu negu. Ukoliko bolničko lečenje ne može sa ispuni sve zahteve koje bolest nameće, dužnost medicinskog osoblja je da uputi dete u institucije koje mogu da obezbede adekvatnu negu.

IMAM PRAVO DA ME ZOVU PO IMENU

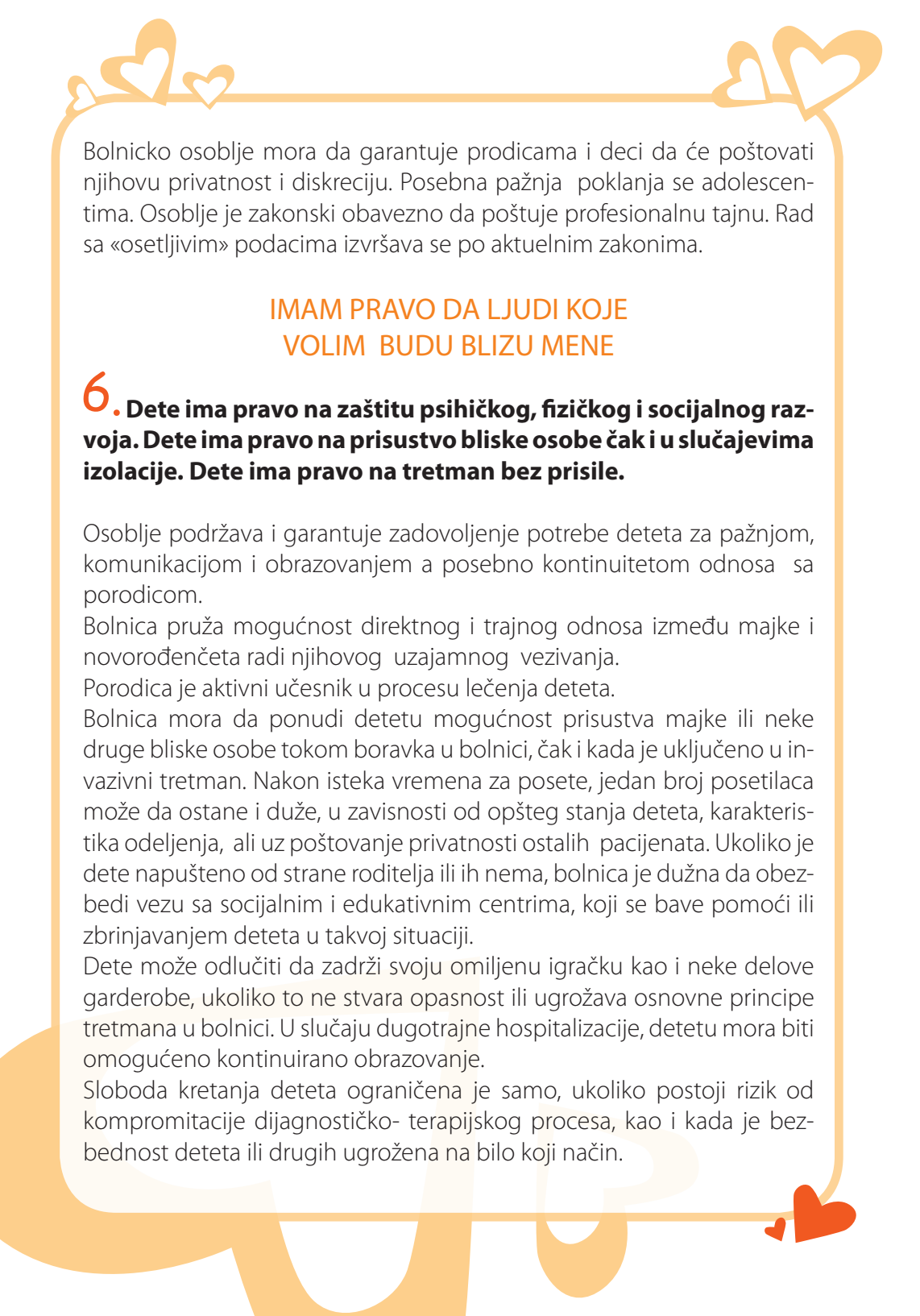
4. Dete ima pravo na poštovanje svog ličnog, kulturološkog i religijskog identiteta.

Osoblje je dužno da identifikuje deteta njegovim imenom i da ne zamenjuje imena dece terminima koji su u vezi sa njegovom bolešću, brojem kreveta, sobe itd.

IMAM PRAVO, UVEK KADA JE TO MOGUĆE, NA PROSTOR ZA MENE

5. Dete ima pravo na poštovanje sopstvene privatnosti

Bolnicko osoblje mora da garantuje prodicama i deci da će poštovati njihovu privatnost i diskreciju. Posebna pažnja poklanja se adolescentima. Osoblje je zakonski obavezno da poštuje profesionalnu tajnu. Rad sa «osetljivim» podacima izvršava se po aktuelnim zakonima.

IMAM PRAVO DA LJUDI KOJE VOLIM BUDU BLIZU MENE

6. Dete ima pravo na zaštitu psihičkog, fizičkog i socijalnog razvoja. Dete ima pravo na prisustvo bliske osobe čak i u slučajevima izolacije. Dete ima pravo na tretman bez prisile.

Osoblje podržava i garantuje zadovoljenje potrebe deteta za pažnjom, komunikacijom i obrazovanjem a posebno kontinuitetom odnosa sa porodicom.

Bolnica pruža mogućnost direktnog i trajnog odnosa između majke i novorođenčeta radi njihovog uzajamnog vezivanja.

Porodica je aktivni učesnik u procesu lečenja deteta.

Bolnica mora da ponudi detetu mogućnost prisustva majke ili neke druge bliske osobe tokom boravka u bolnici, čak i kada je uključeno u invazivni tretman. Nakon isteka vremena za posete, jedan broj posetilaca može da ostane i duže, u zavisnosti od opšteg stanja deteta, karakteristika odeljenja, ali uz poštovanje privatnosti ostalih pacijenata. Ukoliko je dete napušteno od strane roditelja ili ih nema, bolnica je dužna da obezbedi vezu sa socijalnim i edukativnim centrima, koji se bave pomoći ili zbrinjavanjem deteta u takvoj situaciji.

Dete može odlučiti da zadrži svoju omiljenu igračku kao i neke delove garderobe, ukoliko to ne stvara opasnost ili ugrožava osnovne principe tretmana u bolnici. U slučaju dugotrajne hospitalizacije, detetu mora biti omogućeno kontinuirano obrazovanje.

Sloboda kretanja deteta ograničena je samo, ukoliko postoji rizik od kompromitacije dijagnostičko- terapijskog procesa, kao i kada je bezbednost deteta ili drugih ugrožena na bilo koji način.

IMAM PRAVO DA BUDEM UPOZNAT S BOLEŠĆU OD KOJE BOLUJEM

7. Dete ima pravo da bude obavješteno o svom zdravstvenom stanju kao i o tretmanu koji će se sprovoditi kao i da mu to bude objašnjeno na odgovarajući način, u skladu sa njegovim uzrastom. Ima pravo da slobodno izrazi svoje mišljenje o svemu što ga zanima. Stavovi deteta moraju se razmatriti imajući u vidu godine i zrelosti.

Osoblje je u obavezi da uspostavi vezu s detetom i porodicom, zasnovanu na poštovanju i saradnji. Da bi se uspostavila dobra komunikacija, pored adekvatnog prostora i vremena, neophodno je voditi računa o uzrasnim i razvojnim mogućnostima deteta. Ukoliko je moguće, trebalo bi koristiti igre, priče i crteže.

Za decu s drugog govornog područja bolnica je u obavezi da uspostavi vezu sa odgovarajućim volonterskim organizacijama ili konzulatima.

IMAM PRAVO DA SE IZJASNIM DA LI PRIHVATAM MEDICINSKU INTERVENCIJU

8. Dete ima pravo da bude uključeno u proces odlučivanja u vezi sa medicinskim tretmanom.

Poželjno je da dete tokom lečenja bude upoznato sa svim mogućim procedurama, kako bi na vreme moglo da izrazi svoju eventualnu brigu ili strahove u vezi sa nekom intervencijom ili samim procesom medicinskog tretmana. Poznato je da nedostatak adekvatnih informacija od strane odraslih može da izazove nepotreban i nekoristan strah kod dece.

Treba imati na umu da se sa decom starijom od sedam godina lakše uspostavlja verbalna komunikacija, i samim tim lakše je dobiti njihov pris-

tanak i saglasnost za tok lečenja. Potrebno je da takve informacije budu razumljive i prilagođene statusu i obrazovanju porodice. Neophodno je da se dete obavesti o svemu onome što je u stanju da razume i prihvati.

IMAM PRAVO DA KAŽEM DA LI SE SLAŽEM S PRIMENOM NOVE TERAPIJE

9. Dete ima pravo da bude upoznato sa istraživačko-eksperimentalnim kliničkim prijetkom i iskaže svoje mišljenje o eventualnom učešću u njemu.

Lekari su dužni da informišu dete i roditelja o dijagnozi, prognozi, preporučenom istraživačkom tretmanu koji se sugerise, kao i o eventualnim rizicima, ali i dobrobiti koja bi usledila od tretmana. Takođe, dužni su da saopšte moguće alternativne načine lečenja ako postoje, kao i njihove neželjene propratne efekte.

Potrebno je napomenuti roditeljima da mogu da napuste eksperimentalni tretman u svako doba, kao i da sve to mora biti saopšteno na jezički razumljiv i prihvatljiv način.

U slučaju odbijanja učestvovanja u istraživačkom projektu, medicinsko osoblje je i dalje u obavezi da garantuje detetu konvencionalan način lečenja.

MOJE PRAVO JE DA KAŽEM DA LI SE DOBRO OSEĆAM U BOLNICI

10. Dete ima pravo da izrazi nezadovoljstvo i patnju koju mu nanosi boravak u bolnici. Ima pravo na najmanje invanzivan i najmanje bolan tretman.

Posebna pažnja medicinskog osoblja posvećena je ispoljavanju detetovog bola kao i njegovoj prevenciji. Primenjuju se sve procedure koje

sprečavaju nastanak bola i smanjuju njegovu jačinu na minimum: neophodno je preduzeti sve mere da se smanji strah, napetost i stres, uz aktivno učešće članova porodice.

Trebalo bi obezbediti specifičnu vrstu usluge, koja podrazumeva podršku porodici da lakše razume i kontroliše bol svog deteta.

IMAM PRAVO DA BUDEM ZAŠTIĆEN OD SVIH VRSTA ZLOSTAVLJANJA

11. Dete ima pravo da bude zaštićeno od svih vidova fizičkog i emocionalnog zlostavljanja, seksualne zloupotrebe, zane-marivanja i osujećenja njegovih razvojnih potreba

Medicinsko osoblje mora detetu da pruži podršku u prepoznavanju zloupotrebe i neprijatnih situacija, omogućujući savetovanja sa odgovarajućim autoritetima i službama za zastitu dece.

Osoblje se takođe obavezuje na saradnju, u okviru specifičnih nadležnosti, sa ustanovama odgovornim za tu problematiku.

IMAM PRAVO DA ZNAM OD KOJE BOLESTI BOLUJEM I KAKO MOGU DA SE LEČIM KOD KUĆE

12. Dete ima pravo da bude naučeno da samostalno, van bolnice može da vodi brigu o svojoj bolesti.

Osoblje promoviše način života a čiji je cilj oporavak i održavanja zdravlja. Takođe, dužno je da pomogne detetu i porodici da ovlada znanjima i veštinama neophodnim za borbu protiv bolesti u kućnim uslovima, radi detetovog osamostaljivanja.

IMAM PRAVO DA NASAMO RAZGOVARAM SA LEKAROM

13. Mladi imaju pravo da nasamo popričaju sa lekarom o raznim, a za njih delikatnim pitanjima, koja mogu biti u vezi sa razumevanjem njihove seksualnosti.

Adolescenti imaju pravo da pitaju i da se informišu o temama zloupotrebe psihoaktivnih suspstanci i stečene zavisnosti, te da se upute u odgovarajuće rehabilitacione centre ukoliko lekar proceni da je to neophodno.

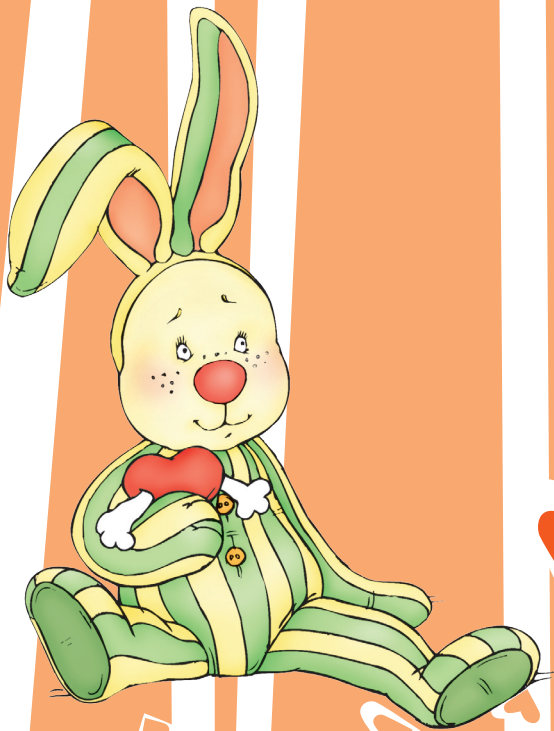
Obučeno osoblje kroz razgovor s adolescentima pomaže u pronalaženju odgovora na njihove razvojne probleme ili ih upućuju na centre kada je u pitanju problematika za koju bolnica ne može da pruži adekvatnu pomoć.

IMAM PRAVO DA UČESTVUJEM U OSAVREMENJIVANJU USLUGA U BOLNICI

14. Deca i njihovi roditelji imaju pravo na aktivno učešće u strategiji razvoja bolnice

Bolnica promoviše mere unapređenja kvaliteta usluga, koje aktivno uključuju decu i njihove porodice, kao i volonterske organizacije. Ove akcije moraju biti u skladu sa zakonskim propisima.

A GYERMEK JOGAI A KÓRHÁZBAN

A kiadvány tartalma részletezi az 1989-ben elfogadott, a gyermekek jogairól szóló nemzetközi egyezmény szabályait.

A felsorolt 14 pontnak az a rendeltetése, hogy védelmezze minden kórházba kerülő gyerek jogait és érdekeit. Ez azt jelenti, hogy az egészségvédelem mellett a gyermek számára szavatolt az élethez-, a fejlődéshez és a védelemhez való joga is.

Miután megismerkedtek a szabályokkal, a gyerekek személyesen is részt vehetnek jogaik érvényesítésében.

A Vajdasági Gyermekek- és Ifjúsági Egészségvédelmi Intézet dolgozói sikrászállnak az itt felsorolt jogok tiszteletben tartásáért, és minden gyerek számára szavatolják a megfelelő egészségvédelmi szolgáltatást, valamint a megérdemelt teljeskörű ápolást és gondviselést.

JOGOM VAN, HOGY A LEHETŐ LEGEGÉSZSÉGESEBEN ÉLJEK

1. A gyerekek joga, hogy az elért legmagasabb szintű egészségvédelemben részesüljön

A gyerekek és a szülők részére a kórház megszervezi az egészségügyi felvilágosítást, különös tekintettel az étkezésre, a személyes- és a környezeti tisztaságra valamint a sérülések és betegségek megelőzésére.

A személyzet hozzájárul az újszülöttnak a családba való zökkenőmentes befogadásához és ösztönzi a szoptatást.

JOGOM VAN AZ ÁPOLÁSHOZ, GONDVISELÉSHEZ ÉS AZ IRÁNTAM VALÓ TISZTELETHEZ

2. A gyerekek joga van a teljes gondviseléshez

A személyzet segítsége nem csak a «gyógykezelést», hanem a gyermek általános állapotáról és életéről való «gondviselést» is felöleli. Szükség esetén a személyzet saját teendőit és intézkedéseit összehangolja más egészségügyi-, szociális- és oktatási intézménnyel.

JOGOM VAN A LEHETŐ LEGJOBB GYÓGYKEZELÉSHEZ ÉS ÁPOLÁSHOZ

3. A gyerekek joga van a legmegfelelőbb kezelésre és gondviselésre

A kórház személyzete lehetőségeihez mérten és sajátos felelősségével összhangban, a kórház személyzete arra törekszik, hogy a gyermek és családja a legszívonalasabb gyógykezelésben és ápolásban részesüljön, és kötelezettséget vállal, hogy szaktudását a tudomány fejlődési szintjével összhangban gyarapítsa.

A gyerekek jogy van, hogy képzett, megbetegedésének és pillanatnyi állapotának megfelelő szaktudással rendelkező gyermekorvosok gyógyítsák.

Kórházi ápoláshoz csak olyan esetekben ragaszkodnak, amikor a gyermek ellátására nincs más választási lehetőség. A hangsúlyt a napközi kórházakra és a házi ápolásra kell helyezni.

Ha a kórházi kezelés nem tesz eleget a betegség állította minden követelménynek, a személyzet kötelessége a családhoz fordulni és a gyermeket megfelelőbb ápolást biztosító más intézetbe utalni.

JOGOM VAN, HOGY NEVEMEN SZÓLÍTSANAK

4. A gyerekek joga van, hogy személyi, kulturális és vallási azonosságát tiszteletben tartásák

A személyzet köteles a gyermeket nevéen szólítani, és nevét nem cserélheti fel betegségével, ágyának vagy szobájának számával és hasonlóval kapcsolatos kifejezéssel.

HA ERRE VAN LEHETŐSÉG, JOGOM VAN A SAJÁT TERÜLETEMHEZ

5. A gyerekeknek joga van, hogy magánügyeit tiszteletben tartsák

A kórházi személyzetnek szavatolnia kell a családok és a gyerekek magánügyeinek tiszteletben tartását és a titoktartást. A serdülőkorban levő fiatalokat külön figyelem illeti meg.

A szakmai titoktartás a személyzet törvénnyel előírt kötelessége. A «kényes» adatok kezelése a hatályos jogszabályok értelmében történik.

JOGOM VAN, HOGY A SZÁMOMRA KEDVES SZEMÉLYEK MELLETEM LEGYENEK

6. A gyermeknek joga van szellemi-, testi- és szociális fejlődésének védelméhez. A gyermeknek joga van közeli személy jelenlétéhez még az elkülönítés esetében is. A gyerekeknek joga van kényszermentes kezeléshez.

A személyzet támogatja és szavatolja a gyermek figyelmesség, kommunikáció és oktatás iránti igényeit, különösképpen a családdal való folyamatos kapcsolattartást.

A kölcsönös ragaszkodás elősegítésének érdekében a kórház lehetővé teszi a közvetlen és folyamatos anya-újszülött kapcsolatot (rooming-in).

A család aktív résztvevője a gyermek gyógykezelési folyamatának.

Fekvőbetegellátás során a kórház fel kell hogy ajánlja a gyermeknek az anya vagy számára más kedves személy jelenlétének a lehetőségét, még az intenzív kezelés és ápolás esetében is. A látogatási idő leteltével sok látogató tovább maradhat, a gyermek általános állapotától és az osztály jellegétől függően, miközben elsősorban tiszteletben kell tartani minden páciens magánéletét. Ha a gyermeket szülei elhagyták, vagy árva, a kórház köteles felvenni a kapcsolatot a szociális- és nevelőintézettel, melyek az ilyen sorsú gyermekek megsegítésével vagy ellátásával foglalkoznak.

A gyermek magánál tarthatja kedvenc játékát és néhány ruhadarabját, ha ezzel nem veszélyezteti a kórházi gyógykezelés alapelveit. Hosszantartó fekvőbetegellátás esetében a gyermek számára biztosítani kell a folyamatos oktatást.

A gyermek mozgásszabadsága csak akkor korlátozható, ha fennáll a diagnosztikai-kezelési folyamat megíúsításának kockázata, illetve ha valamilyen módon veszélybe kerül a gyermek vagy mások biztonsága.

JOGOM VAN MEGISMERNI A BETEGSÉGEMET

7. A gyermeknek joga van, hogy korához megfelelő módon tájékozódjon egészségi állapotáról, valamint az esetében alkalmazandó gyógykezelésről. Joga van kifejteni véleményét mindenről, ami érdekli. Álláspontjait az életkorára és érettségére való tekintettel figyelembe kell venni.

A személyzet köteles a gyerekekkel és szüleivel felvenni a tiszteleten és együttműködésen alapuló kapcsolatot. A jó kommunikáció megteremtéséhez a megfelelő helyiségen és időn kívül gondot kell viselni a gyermek koráról és fejlődési lehetőségeiről, és ha ez szükséges, játékhoz, mesékhez, rajzokhoz kell folyamodni

A más nyelvterületekhez tartozó gyermek esetében a kórház kötelessége felvenni a kapcsolatot a megfelelő önkéntes szervezetekkel vagy konzulátusokkal.

JOGOM VAN ARRÓL NYILATKOZNI, ELFOGADOM-E AZ ORVOSI BEAVATKOZÁST

8. A gyermeknek joga van részt venni a kezeléséről való döntéshozatalban.

Ajánlatos a gyereket alaposan beavatni a kezelés folyamatába, valamint a lehetséges eljárásokba, hogy idejében ki tudja fejezni valamely beavatkozással vagy magával a gyógykezelési folyamattal kapcsolatos esetle-

ges aggodalmát vagy félelmét. Ismert tény, hogy a felnőttek részéről megvont megfelelő információk a gyereknél felesleges és értelmetlen félelmet válthatnak ki.

Szem előtt kell tartani, hogy a hét éven felüli gyerekekkel könnyebb megteremteni a kommunikációt, ezzel számukra érthetőbbek az alkalmazott eljárások, és könnyebben megszerezhető a gyógykezelési folyamatra vonatkozó jóváhagyásuk és egyetértésük. A gyereket tájékoztatni kell mindenről, amit képes megérteni és elfogadni.

JOGOM VAN NYILATKOZNI AZ ÚJ KEZELÉSI MÓDSZER ALKALMAZÁSÁRÓL

9. A gyerekeknek joga van értesülni a kutató-kísérleti jellegű klinikai projektumokról, véleményt nyilvánítani róluk és esetleges részvételi szándékáról.

Az orvosok kötelesek tájékoztatni a gyereket és szüleit a diagnózisról, kilátásairól és a javasolt kutató jellegű gyógykezelésről, valamint az esetleges kockázatokról, de egyben az előnyökről is, amelyekkel az ajánlott gyógykezelés jár. Kötelesek rámutatni a kezelés lehetséges alternatív módszereire és az esetleges nem kívánt kísérő hatásaira is.

A szülőknek a tudomására kell adni, hogy a kísérleti jellegű gyógykezeléstől bármikor elállhatnak, és hogy effajta szándékukat nyelvileg érthető és elfogadható módon kell közölniük.

A kutató jellegű projektumban való részvétel elutasítása esetében a személyzet köteles szavatolni a gyermek megszokott módszerekkel történő kezelését.

JOGOM VAN MEGMONDANI, JÓL ÉRZEM-E MAGAM A KÓRHÁZBAN

10. A gyerekeknek joga van kifejezni a kórházi tartózkodás által kiváltott elégedetlenségét és szenvedését. Joga van a legkevésbé sértő és fájdalmas kezelésre.

A személyzet külön figyelmet fordít a gyermek fádalmának megelőzésére és kinyilvánítására. Minden fájdalom megelőző és minimálisra csökkentő eljárást alkalmazni kell: a családtagok aktív részvételével meg kell tenni mindent a gyerek félelmének, feszültségének és stresszes állapotának enyhítése érdekében.

Olyan különös szolgáltatást kell biztosítani, amely a családnak támogatást nyújt a gyermek fádalmának könnyebb megértéséhez és ellenőrzéséhez.

JOGOM VAN A MINDENNEMŰ BÁNTALMAZÁSTÓL VALÓ VÉDELEMRE

11. A gyerekek joga van mindennemű testi és lelki bántalmazástól, nemi zaklatástól, elhanyagolástól és fejlődési szükségleteinek megfiúsításától való védelemre.

A személyzet köteles a gyermeket támogatni a bántalmazás és a veszélyes helyzetekkel járó kockázat felismerésében, ami magába foglalja a megfelelő gyermekvédelmi szakemberek és szolgálatok tanácsának kikérését is.

Sajátos hatáskörén belül, a személyzet köteles együttműködni a felelős intézményekkel is.

JOGOM VAN TUDNI, MILYEN BETEGSÉGEM VAN ÉS HOGYAN GYÓGYULHATOK OTTHON

12. A gyerekek joga van megtanulni, hogyan kell önállóan, a kórházon kívül alkalmazni az önkezelési módszereket, és felismerni betegségének tüneteit és jeleit.

A személyzet a gyógyulást és az egészségmegőrző életvitelt szorgalmazza. Emellett köteles támogatni a gyermeket és családját a gyermek otthoni feltételek melletti önállósulásához szükséges ismeretek szerzésében és ügyességek elsajátításában.

JOGOM VAN NÉGYSZEMKÖZT BESZÉLNI AZ ORVOSSAL

13. A fiataloknak joguk van négyszemközt elbeszélgetni az orrossal különböző, számukra kényes témáról, beleértve a nemiségre vonatkozókat is.

A serdülőkorúaknak joguk van kérdezni és tájékozódni az ajszerek használatával valamint a kialakult függőséggel kapcsolatos témákról, és joguk van arra, hogy az orvos megfelelő rehabilitációs központba utalja őket, ha megítélése szerint ez szükséges.

A szakképzett személyzet beszélgetés útján segítséget nyújt a serdülőkorúaknak, hogy választ kapjanak a fejlődési problémáikra vonatkozó kérdéseikre vagy megfelelő központokba utalja őket, amelyek olyan területre szakosodtak, amelyen a kórház nem tud kielégítő segítséget nyújtani.

JOGOM VAN RÉSZT VENNII A KÓRHÁZI SZOLGÁLTATÁSOK KORSZERŰSÍTÉSÉBEN

14. A gyerekeknek és szüleiknek joguk van aktívan részt venni a kórház fejlesztési stratégiájában

A kórház szorgalmazza a szolgáltatásnyújtás minőségének előmozdítására irányuló tevékenységeket, melyekbe bevonja mind a gyerekeket és családjukat, mind az önkéntes szervezeteket. A tevékenységeknek összhangban kell lenniük a törvénnyel.

ПРАВА ДЗЕЦКА У ШПИТАЛЮ

Змист тей теки представя спецификацию медзинародней конвенції о дзецинских правах, хтора прилапена 1989. року.

Тоти 14 точки маю за цель защици права и интереси шицких дзецох у шпиталю. То значи же ше коло медицинскей заштити, дзецом гарантує право на живот, розвой и заштити.

Упознаваюци права, дзецом ше понука можливосц же би и сами учасствовали у витворйованю своіх правах.

Роботніки Института за здравствену заштити дзецох и младежи Войводици ше закладаю за почитованє шицких правах хтори ту наведзени и шицким дзецом гарантую адекватни здравствени услуги и максимални уровень допатраня и стараня яки заслужую.

МАМ ПРАВО ЖИЦ НАЙЗДРАВШЕ ЦО МОЖЕМ

1. Дзецко ма право уживац максимално досяжни уровень здравя

Шпиталь организує дзецом и родичом здравствене просвищованє з наглашку на костиранию, особней гигиени, як и гигиени простору и превенції покаліченьох и хоротох.

Персонал помага у мирним уключованю лем цо народженого дзецка до фамелиї и потримує дойченє.

МАМ ПРАВО НА ДОПАТРАНЕ, УВАГУ И ПОЧИТОВАНЄ

2. Дзецко ма право же би ше о нїм старало у каждим поглядзе

Помоц персоналу ше не виражує лем у "ліченю", але и у "стараню" за общи стан дзецка и його живот.

Кед то необходне, персонал своєю активносци и акції ускладзує зоз другима здравственима, социялними и образовними институциями.

МАМ ПРАВО НА НАЙЛЄПШЕ МОЖЛІВЕ ЛІЧЕНЄ И ДОПАТРАНЄ

3. Дзецко ма право достац оптимални третман и старанє

Персонал шпиталю, у складзе зоз своїма можлівосцями и специфичними одвичательносцями, трудзи ше же би дзецко и його фамелия достали найвисши уровень ліченя и допатраня, але тиж на себе примаю обовязку унапредзовац своєю професионалне знанє у складзе зоз ступньом розвою науки.

Дзецко ма право же би го лічели обучени педиятрове зоз специфичним знаньом яке необхідне за його хороту и моментални стан.

На госпитализації ше инситує лєм у ситуацийох кед нет алтернативна можлівосц помогнуц дзецку. Наглашку ше кладзе на дьово шпиталї и домашнє допатранє.

Кед ліченє у шпиталю не виполнює вимаганя яки хорота вимага, длужносц медицинскогo персоналу обрациц ше фамелиї и послац дзецко до других институцийох, хтори могу обезпечиц адекватнейше допатранє.

МАМ ПРАВО ЖЕ БИ МЕ ВОЛАЛИ ПО МЕНУ

4. Дзецко ма право на почитованє свойого особного, культурологийного и религийного идентитету.

Персонал обовязни идентификовац дзецко по його мену и не заменьовац мено з терминами хтори повязани з його хороту, числом посцелї, хижи итд.

МАМ ПРАВО, ВШЕ КЕД ТО МОЖ, НА ПРОСТОР ЗА МНЕ

5. Дзецко ма право на почитованє власней приватносци

Персонал у шпиталю муши гарантовац фамелийом и дзецом же буде почитовац їх приватносц и дискрецию. Окремну увагу пошвецуе ше адолесцентом.

Персонал по законе обовязни почитовац професионалну тайну. Роботу зоз «чувствительними» податками ше окончує по актуалних законах.

МАМ ПРАВО ЖЕ БИ ЛЮДЗЕ ХТОРИХ ЛЮБИМ БУЛИ БЛІЗКО ПРИ МНЕ

6. Дзецко ма право на защиту психичного, физичного и социального розвою. Дзецко ма право на присуство блізкей особи аж и у случайох изоляції. Дзецко ма право на третман без примушования.

Персонал потримує и гарантує задоволенє потреби дзеца за увагу, комуникацию и образованьом, а окреме континуитет одношеня зоз фамелию.

Шпиталь дава можлівосц директного и тирвацого одношеня мац – мале дзецко (rooming –in) ше би ше помогло їх взаємне вязанє. Фамелия активни учашнік у процесу лічення дзеца.

Шпиталь муши понукнуц дзецку под час госпитализації можлівосц присуства мацери або даєдней другей блізкей особи, аж и теди кед уключени инвазивни третман и интензивне допатранє. Кед прейдзе час за нащиви, вельке число нащивительох може остац и длужей, у зависносци од общего стану дзеца, характеристикох оддзеленя, а при тим, понад шицкого, респектуюци приватност шицких пациен-тох. У случаю же дзецко напущенє з боку родичох або их не ма, шпиталь длужен обезпечиц вязу зоз социальними и едукативними центрами хтори ше занімаю з помоцу або зоз помаганьом дзецу у такой ситуациї.

Дзецко може одлучиц же затрима своєю наймилше бависко, як и да-яки часци гардероби, кед то не престава опасносц або не загрожує основни принципи третману у шпиталю.

При госпитализації хтора тирва длуго дзецку муши буц оможлівене континуоване образованє.

Шлебода рушаня дзецка огранічена лем кед єст ризик од компромітації диягностично-терапевного процесу и кед безпечносц дзецка або других загрожена на даяки способ.

МАМ ПРАВО БУЦ УПОЗНАТИ З ХОРОТУ НА ХТОРУ СОМ ХОРИ

7. Дзецко ма право буц информоване о своїм здравственим стау, як и о третману хтори ше будзе запровадзовац и же би му тото було пояснене на одвитујуци способ у складзе з возростом. Воно ма право шлебодно виражиц својо думанє о шицким цо го интересує. Становиска дзецка муша буц розпатрени, водзаци рахунку о рокох и узретосци.

Персонал ма обовязку запровадзиц вязу з дзецком и фамелию, хтора заснована на почитованю и сотрудніцтве. Же би ше запровадзело добру комуникацию, коло адекватного простору и часу, необходне водзиц рахунку о возросних и розвойних можлівосцох дзецка и, кед треба, похасновац бависко, приповедки и рисунки.

За дзеци з другога бешедного подруча шпиталь ма обовязку запровадзиц вязу з одвитујуцима волонтерским организациями або конзулатами.

МАМ ПРАВО ВИЯШНІЦ ШЕ ЧИ ПРИЛАПЮЄМ МЕДИЦИНСКУ ИНТЕРВЕНЦИЮ

8. Дзецко ма право буц уключене до процесу одлучованя коло медицинског третману.

Барз добре кед дзецко упознате з цеком ліченя, як и з можлівима процедурами, же би могло на час виражиц свою евентуалну заста-

раною або страху в'язани за даяку интервенцію або сам процес медичного третману. Познате же недостаток адекватних інформаційох з боку одроснутих може спричиніть непотребни и нехасновити страху при дзецох.

Треба мац на розуме же ше при дзецох после седмого року легчейше запровадзує вербалну комуникацію, та з тим дзecom розумлівши процедури хтори ше подніма, та легчейше достац їх приставане и согласносц за цек лічення. Таки інформації би мали буц розумліви и прилагодзени гу статусу и образованию фамелії. Необходне же би дзецко було информоване о шицким тим цо воно може зрозуміц и прилапиц.

МАМ ПРАВО ПОВЕСЦ ЧИ ШЕ СКЛАДАМ З ПРИМЕНЬОВАНЬОМ НОВЕЙ ТЕРАПІЇ

9. Дзецко ма право буц упознате и виражиц свойо думанє и евентуалне приставане на участвованє у виглєдовацко-експерименталним клінічним проєкту.

Дохторе маю обовязку информовац дзецко и родичох о диягнози, прогнози и препорученим виглєдовацким третманє яки ше сугєрує, як и о евентуалних ризикох, але и добрим хторе би ушлїдзело од третману. Тиж су длужни сообщіц можліви алтернативни способи лічення кед их евентуално єст, як и їх нежадани провадзаци ефекти.

Треба надпомнуц родичом же можу напущиц експериментални третман гоч кеди, а шицко тото муши буц сообщене на язично розумліви и прилапливи способ.

У случаю одбиваня участвовац у виглєдовацким проєкту, медичински персонал ма и далєй обовязку гарантовац дзецку конвенціонални способ лічення.

МОЙО ПРАВО ПОВЕСЦ ЧИ ШЕ ДОБРЕ ЧУВСТВУЕМ У ШПИТАЛЮ

10. Дзецко ма право виражиц незадовольство и трапезу яку му спрчинює перебуванє у шпиталю. Ма право на найменей инванзивни и найменей боляци третман.

Окремна увага медицинскогo персонала пошвєцєна превєнциї и виражованю дзецкогo болю. Применює ше шицки процедури котри зопераю наставанє болю и редукую його моцносц на минимум: необходне подняц шицки мири же би ше зменшало страх, напнутосц и стрес, з активним участвованьом членох фамелиї. Треба обезпечиц специфичну файту услуги, хтора ше одноши на потримовку фамелиї же би лєгчейше зрозумєла и контроловала боль свойого дзецка.

МАМ ПРАВО БУЦ ЗАЩИЦЕНИ ОД ШИЦКИХ ФАЙТОХ МАЛТРЕТОВАНЯ

11. Дзецко ма право буц защицєне од шицких файтох и формох физичного и емоционального малтрєтованя, сексуального злохаснованя, занєдзбованя и онєможливйованя його розвойних потребох.

Медицински персонал муши дац дзецку потримовку у препознаваню злохаснованя и ризику опасних ситуацийох, уключуюци совитованя з одвитуюцима авторитєтами и службама за защиту дзецох. Персонал ше тиж обовязує на сотруднїцтво, у рамикох специфичних компетенцийох, з одвичательними установами.

МАМ ПРАВО ЗНАЦ НА ЯКУ ХОРОТУ СОМ ХОРИ И ЯК ШЕ МОЖЕМ ЛІЧИЦ ДОМА

12. Дзецко ма право буц научене самостойне, вонка зоз шпиталю, правиц залапеня самоліченя, як и препознавац специфични симптоми и знаки хороти.

Персонал промовує способ живота за окрипенє и отримованє здравя. Тиж є обовязни помогнуц дзецку и фамелиї же би здобули и звладили знаня и schopности хтори необходни за борбу з хороту, а шицко пре дзецково осамостойованє у домашніх условийох.

МАМ ПРАВО НАСАМО БЕШЕДОВАЦ З ДОХТОРОМ

13. Млади маю право насамо побешедовац з дохтором о рижних, а за нїх деликатних питаньох, хтори могу буц вязани за розуменє їх сексуалносци.

Адолесценти маю право питац ше и информовац ше о темох злохаснованя сусбстанцох и здобутей зависносци, и буц послани до одвитующих регабилитацийних центрех кед дохтор оцєні же то необходне.

Обучени персонал през розгварку з адолесцентами помага у пренаходзеню одвитох на їх розвойни проблеми, або их посила до центрех хтори специализовани за проблематику за яку шпиталь не може дац адекватну помоц.

МАМ ПРАВО УЧАСТВОВАЦ У ОСУЧАСНЬОВАНЮ УСЛУГОХ У ШПИТАЛЮ

14. Дзеци и їх родичи маю право на активне участвованє у стратегії розвою шпиталю

Шпиталь промовує активносци за унапредзенє квалитету услугох, хтори активно уключую дзеци и їх фамелиї, як и волонтерски організації. Тоти акції муша буц ускладзени зоз законскима предписаннями.

PRÁVA DIEŤAŤA V NEMOCNICI

Obsah tohto zošitu je špecifikácia Medzinárodnej konvencie o detských právach, ktorá bola schválená roku 1989.

Úlohou 14 uvedených bodov je ochrana práv a záujmov všetkých detí v nemocnici. To znamená, že sa deťom vedľa lekárskej ochrany zaručuje právo na život, vývoj a ochranu.

Oboznámenie detí s ich právami im umožní, aby sa zúčastnili v ich usku-točňovaní.

Pracovníci Inštitútu pre zdravotnú ochranu detí a mládeže Vojvodiny sa zasadujú za dodržanie všetkých uvedených práv a všetkým deťom zaručujú primerané zdravotné služby a najvyššiu úroveň ošetrovania a starostlivosti, akú si zasluhujú.

MÁM PRÁVO ŽIŤ NAJZDRAVŠIE

1. Dieťa má nárok na najvyššiu možnú zdravotnú úroveň

Nemocnica usporadúva pre deti a rodičov zdravotné vzdelanie s dôrazom na stravu, osobnú hygienu, hygienu priestoru a prevenciu úrazovosti a chorôb.

Nemocničný personál pomáha v pokojnom zapojení sa novorodencov do rodiny a podnecuje dojčenie.

MÁM PRÁVO NA OŠETRENIE, POZORNOSŤ A ÚCTU

2. Dieťa má nárok na všestrannú starostlivosť

Pomoc nemocničného personálu nepozostáva len z liečby, ale aj starostlivosti o všeobecný stav dieťaťa a jeho život.

V prípade potreby nemocničný personál svoje aktivity a akcie zladí s inými zdravotníkmi, sociálnymi a vzdelávacími inštitúciami.

MÁM PRÁVO NA NAJLEPŠIU MOŽNÚ LIEČBU A OŠETRENIE

3. Dieťa má nárok na najlepšie zaobchádzanie a starostlivosť

Nemocničný personál sa v súlade so svojimi možnosťami a špecifickými zodpovednosťami usiluje o to, aby dieťa a jeho rodina dostali najvyššiu úroveň liečby a ošetrovania a z tohto dôvodu sa zaväzuje, že svoje profesionálne poznatky zveľadí podľa stupňa vývoja vedy.

Dieťa má nárok na to, aby ho liečili vyškolení pediatri so špecifickými poznatkami o jeho chorobe a súčasnom stave.

Na hospitalizácii sa trvá len vtedy, keď nejestvuje alternatívna možnosť zaopatrenia dieťaťa. Dôraz sa kladie na denný nemocničný pobyt a na domáce ošetrovanie.

Ak nemocničná liečba nevyhovuje všetkým požiadavkám choroby, povinnosť lekárskeho personálu je upovedomiť rodinu o tom a premiestniť dieťa do iných inštitúcií, ktoré zabezpečujú primeranejšie ošetrovanie.

MÁM PRÁVO, ABY MA VOLALI MENOM

4. Dieťa má nárok na dodržanie jeho osobnej, kultúrnej a náboženskej identity

Nemocničný personál je povinný volať dieťa jeho menom a mená nesmie nahrádzať termínmi súvisiacimi s jeho chorobou, číslom lôžka, izby atď.

VŽDY KEĎ JE MOŽNÉ MÁM PRÁVO NA PRIESTOR PRE MŇA

5. Dieťa má nárok na rešpektovanie vlastného súkromia

Nemocničný personál povinne rodinám a deťom zaručuje, že bude dodržiavať ich súkromie a diskretnosť. Osobitnú pozornosť venuje dospievajúcim.

Zákonná povinnosť nemocničného personálu je dodržiavať profesionálne tajomstvo. S citlivými údajmi sa nakladá podľa aktuálnych zákonov.

MÁM PRÁVO, ABY BOLI V MOJEJ BLÍZKOSTI ĽUDIA, KTORÝCH MÁM RÁD

6. Dieťa má nárok na ochranu duševného, telesného a sociálneho vývoja. Dieťa má nárok na prítomnosť blízkej osoby aj v prípade izolácie. Dieťa má nárok na nenútené zaobchádzanie

Nemocničný personál podporuje a zaručuje uspokojenie potrieb dieťaťa po pozornosti, komunikácii a vzdelávaní, a najmä neprerušenom vzťahu s rodinou.

Nemocnica poskytuje možnosť priameho a trvalého styku matky s novorodencom (rooming-in) z dôvodu podnecovania ich vzájomnej blízkosti.

Rodina je aktívny účastník v liečbe dieťaťa.

Nemocnica povinne pre hospitalizované dieťa ponúkne možnosť prítomnosti matky alebo inej blízkej osoby aj keď sa uplatňujú invázne postupy alebo intenzívne ošetrovanie. Po uplynutí návštevnych hodín môže veľký počet návštevníkov zostať dlhšie, v závislosti o všeobecného stavu dieťaťa a rázu oddelenia, pričom sa v prvom rade berie ohľad na súkromie všetkých pacientov. Ak je dieťa opustené alebo nemá rodičov, nemocnica je povinná skontaktovať sociálne a výchovné strediská zaoberajúce sa zaopatrením takých detí.

Dieťa si môže zachovať obľúbenú hračku alebo časti odevu, ak tým nespôsobuje nebezpečenstvo alebo neohrozuje základné zásady nemocničných postupov.

Pri dlhotrvajúcej hospitalizácii sa dieťaťu povinne umožní neprerušené vzdelávanie.

Sloboda pohybu dieťaťa sa obmedzí len vtedy, keď sa ňou ohrozí diagnosticko-terapeutický postup alebo bezpečnosť dieťaťa a iných.

MÁM PRÁVO BYŤ OBOZNÁMENÝ S CHOROBOU, KTOROU TRPÍM

- 7.** Dieťa má nárok byť informované o svojom zdravotnom stave a uskutočňovaných postupoch. Koná sa to zodpovedajúcim spôsobom, v súlade s jeho vekom. Má právo slobodne vyjadrovať svoju mienku k všetkému, čo ho zaujíma. Stanoviská dieťaťa sa povinne berú do úvahy, pričom sa prihliada na jeho vek a vyspelosť

Nemocničný personál záväzne nadviaže styk s dieťaťom a rodinou, ktorý má spočívať na úcte a spolupráci. Z dôvodu nadviazania dobrej komunikácie sa okrem primeraného priestoru a času nevyhnutne prihliada na vekové a vývojové možnosti dieťaťa a v prípade potreby sa používa hra, rozprávky alebo kresby.

Pre deti cudzieho pôvodu je nemocnica povinná nadviazať styk so zodpovedajúcimi volontérskymi organizáciami a konzulátmi.

MÁM PRÁVO VYJADRIŤ SA K TOMU, ČI SÚHLASÍM S LEKÁRSKYM ZÁSAHOM

- 8.** Dieťa má nárok byť zapojené do procesu rozhodovania o lekárskom postupe

Je žiaduce informovať dieťa o priebehu liečby, ako aj možných postupoch, aby mohlo načas prejať prípadnú starostlivosť alebo obavy súvisiace so zásahom alebo lekárskeym postupom. Je známe, že nedostatok priliehavých informácií od dospelých môže pri deťoch spôsobiť zbytočný a škodiaci strach.

Treba prihliadať na to, že sa s deťmi vo veku nad sedem rokov ľahšie nadviaže verbálna komunikácia a preto sú im pochopiteľnejšie podnikané postupy a ľahšie sa získava ich súhlas k priebehu liečby. Také informácie majú byť zrozumiteľné a prispôbené postaveniu a vzdelaniu rodiny. Je nevyhnutné informovať dieťa o všetkom, čo dokáže pochopiť a prijať.

MÁM PRÁVO POVEDAŤ, ČI SÚHLASÍM S UVEDENÍM NOVEJ TERAPIE

9. Dieťa má nárok byť informované a vyjadriť svoju mienku a prípadný súhlas k účasti vo výskumno-pokusnom klinickom projekte

Lekári sú povinní informovať dieťa a rodičov o diagnóze, predpovediach a odporúčanom výskumnom postupe, prípadnom riziku alebo kladoch postupu. Tiež sú povinní oboznámiť ho s možnými alternatívnymi spôsobmi liečby, ako aj ich nežiaducimi účinkami.

Rodičom treba zdôrazniť, že kedykoľvek môžu upustiť od výskumného postupu. Vysvetlí sa im to zrozumiteľne a prijateľne.

Pre prípad odmietnutia účasti vo výskumnom projekte je lekárske personál povinný zaručiť dieťaťu konvenčný liečebný postup.

MÁM PRÁVO POVEDAŤ, ČI SA V NEMOCNICI CÍTIM DOBRE

10. Dieťa má nárok vyjadriť nespokojnosť a útrapy, ktoré mu spôsobil nemocničný pobyt. Má nárok na neinvázne a bezbolestné zaobchádzanie

Osobitná pozornosť lekárskeho personálu sa venuje prevencii a prejavom bolesti dieťaťa. Uplatnia sa všetky postupy znemožňujúce bolesť a redukujúce jeho intenzitu na najmenšiu možnú mieru: je nevyhnutné podniknúť všetky opatrenia na zmenšenie strachu, napätia a stresu, s aktívnou účasťou členov rodiny.

Treba zabezpečiť špecifický druh služby, ktorá pomôže rodine ľahšie pochopiť a kontrolovať bolesť dieťaťa.

MÁM PRÁVO BYŤ CHRÁNENÝ PRED AKÝMKOL'VEK ZNEUŽITÍM

11. Dieťa má nárok na ochranu proti všetkým druhom telesného a duševného týrania, pohlavného vykorisťovania, zanedbávania a znemožňovania jeho vývojových potrieb

Lekársky personál má dieťaťu poskytnúť podporu v rozpoznaní zneužívania a rizika v nebezpečných situáciách a na poradu so zodpovedajúcimi autoritami a službou na ochranu detí.

Personál je tiež povinný v rámci špecifických príslušností spolupracovať so zodpovednými ustanovizňami.

MÁM PRÁVO VEDIETŤ, NA AKÚ CHOROBU TRPÍM A AKO SA MÔŽEM LIEČIŤ DOMA

12. Dieťa má nárok naučiť sa samostatne vykonávať zásahy samoliečby mimo nemocnice a rozpoznávať špecifické symptómy a príznaky choroby

Lekársky personál informuje o spôsobe života z dôvodu zotavenia a zachovania zdravia. Tiež povinne pomôže dieťaťu a rodine získať a zvládnuť poznatky a zručnosti nevyhnutné pre boj proti chorobe z dôvodu osamostatnenia dieťaťa v domácich podmienkach.

MÁM PRÁVO ROZPRÁVAŤ SA S LEKÁROM BEZ PRÍTOMNOSTI INÝCH

13. Mladí ľudia majú nárok bez prítomnosti iných rozprávať sa s lekárom o rôznych delikátnych otázkach, ktoré môžu súvisieť aj s pochopením ich sexuality.

Dospievajúce deti majú nárok informovať sa o témach súvisiacich so zneužitím látok a získanou závislosťou a byť vyslané do zodpovedajúcich rehabilitačných stredísk, ak lekár rozhodne, že je to nevyhnutné

Zaškolený personál dospievajúcim pomáha hľadať v rozhovore odpovede na ich rozvojové problémy, alebo ich vysiela do stredísk špecializovaných pre problematiku, pre ktorú nemocnica nemôže poskytnúť primeranú pomoc.

MÁM PRÁVO ZÚČASTNIŤ SA V ZOSÚČASNENÍ NEMOCNIČNÝCH SLUŽIEB

14. Deti a ich rodičia majú nárok na aktívnu účasť v stratégii rozvoja nemocnice

Nemocnica uvádza aktivity z dôvodu skvalitnenia služieb, do ktorých sa zapájajú deti, ich rodiny a voluntárske organizácie. Uvedené akcie musia byť zladené so zákonnými predpismi.

opiši svoj dan:

írd le, hogyan töltöd a napod:

opiš svoj deň:

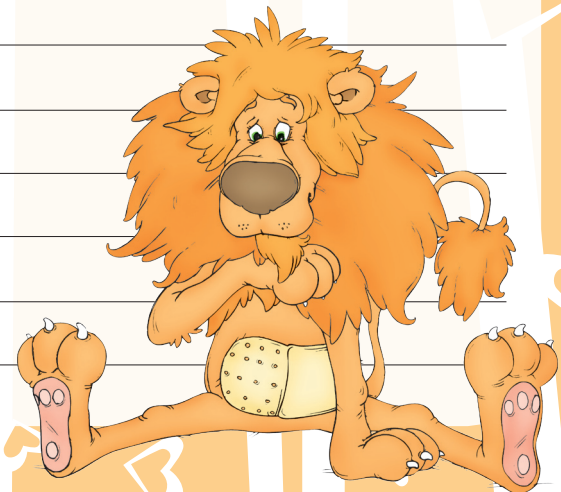
опиш свой дзень:

A series of horizontal lines for writing, consisting of 20 parallel lines spaced evenly down the page.

A series of horizontal lines for writing, spanning most of the page's width.

nacrtaj nešto:
rajzoly valamit:
nakresli niečo:
нарисуй дацо:

oboj:
fesa ki:
vyfarbi:
ofarb:

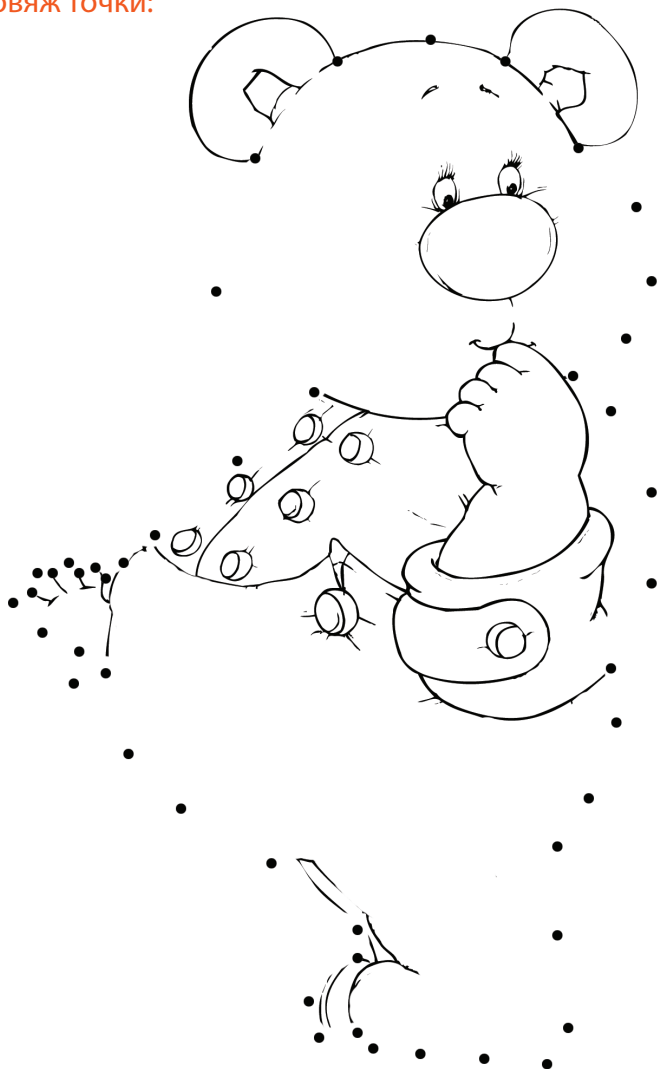

poveži tačkice:

kösd össze a pontokat:

spoj body:

повяж точки:

napiši nešto o sebi:
írj valamit magadról:
napiš niečo o sebe:
напиш дацо о себе:

A series of horizontal lines for writing, arranged in a central white rectangular area. The lines are evenly spaced and extend across the width of the page, providing a space for text or drawing.

Izdavač:
Institut za zdravstvenu zaštitu dece
i omladine Vojvodine

Za Izdavača:
Prof dr Georgios Konstantinidis

Urednik:
Dušanka Đurović

Prevod:
Služba za prevodilačke poslove Izvršnog veća
APV, Novi Sad

Lektura:
Služba za prevodilačke poslove Izvršnog veća
APV, Novi Sad

Likovno uređenje:
Sašenjka Meljnikov-Ivanović

Prepress:
Total Idea, Novi Sad
www.total-idea.co.yu

Štampa:
Offset print, Novi Sad

Tiraž:
500

Projekat "Deca za početak..."
finansijski podržan od IRCCS
Burlo Garafolo, Trst

CIP - Katalogizacija u publikaciji
Biblioteka Matice srpske, Novi Sad

614 . 2 - 053 . 2 (094 . 2)
342 . 726 - 053 . 2 (094 . 2)

PRAVA deteta u bolnici . - Novi Sad : Institut za
zdravstvenu zaštitu dece i omladine Vojvodine , 2007 (Novi
Sad : Offset print) . - [38] str. : ilustr. ; 21 cm

Tekst na više jezika . - Tiraž 500.

ISBN 978-86-7528-006-4

a) prava deteta - Međunarodna zaštita - Konvencije b)
Deca - Zdravstvena zaštita - Konvencije

COBISS.SR-ID 225690375